

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Vedasto episcopo Atrebatensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

Laceratur
ungulis, &
vritur flam-
mis.

temporaliter non parco; vt animæ æternum parcatur. Tunc furore percitus præses, unguis latera eius atrectari præcepit; & lampadibus ardentibus exuri. At verò Theophilus nihil aliud inter tormenta clamabat, nisi hoc tantum: Christe fili Dei, te confiteor: adiuuge me numero seruorum tuorum. Erat interim intrepidus in vultu; & constans in verbis; ita vt minimè torqueri videretur. Cumque tortores inferendis tormentis deficerent, hanc præses impius distauit sententiam; Theophilum, qui nunc vsq; dijs immortalibus sacrificauit, & cultor illorum fuit? nunc verò præuaricator inuentus est; ita vt ijs posthabitis sectæ se tradiderit Christianorum; iussimus capite plecti. Theophilus dixit; Gratias tibi ago Christe. Et gaudens, ibat ad coronam supernæ vocationis; qui ad vndecimam horam cõductus, æquam cum illis portionem accepit, qui à prima hora vsque ad vndecimam operati sunt, per gratiam eius, qui glorificat sanctos suos. Cui est honor, &c.

Capite plectitur.

Matth. 20.

VITA S. VEDASTI EPISCOPI ATREBATEN. AVTHORE ALBINO FLACCO ALCVINO, vt habent vetusti MS. codices.

PRÆFATIO.

VLCISSIMO dilectionis filio Radoni Abbati, humilis leuita Albinus salutem. Dilectionis vestræ venerabile præceptum secutus, vitam sancti Vedasti patris vestri & intercessoris nostri emendare studui: non quòd aliquid illius excellentissimis meritis dignum valuissem, sed quòd nihil tuæ reuerentiæ iussis denegare ratum putauissem. Idcirco ad te maximè pertinet harum laus vel vituperatio literarum. Vtinam tibi & fratribus, qualescunque sint, placeant: deprecor autem, vt meum laborem orationum vestrarum solatio remunerare dignemini, & vnus merear esse vestrum in charitatis cõmunionem: illius semper memores mādati, qui dixit: Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem. In hoc enim mandato omnium salus consistit. Hoc cunctis pernecessarium esse constat, & maximè ijs, qui gregem Christi regendum accipiunt. Quapropter tu charissime gregem, quem accepisti regendum, fraterno amore diligenter erudire studeto, & sanctis admonitionibus eum per pascua vitæ deducere satage. Habes in omni opere bono Christum adiutorem, sanctum quoque Vedastum intercessorem. Sicut magno labore domum Dei optimè habes ornata, & largissimis donis decorata: ita tibi subiectos bonis moribus ornari contende, & eos in diuina laude fac consistere, & quod angeli semper agunt in calis, hoc fratres iugiter faciant in ecclesijs. Tuum est præcipere, illorum obedire. Tuum est præire, illorum subsequi. Omnium itaque in seruitio Dei vna debet esse voluntas, vt vna fiat in regno Dei remuneratio. Nullus horis canonicis se diuinis subtrahat laudibus, nè propter aliquam negligentiam, cuiuslibet locus in conspectu Dei vacuus inueniatur: & verba Dei in ecclesijs intimo cordis affectu proferantur, & cum magna reuerentiâ Dei omnipotentis officia celebrentur. Omnes utique obedientiam in seculi necessitatibus fideliter & strenuè peragunt.

Ioan. 15.

Sancti, sunt
intercessores
nostri.

Officia seniorum.
Iuniorum.
Præfecti.

Fiat equidè inter omnes concordissima pax & sanctissima charitas. Seniores bonis exemplis & sedula admonitione erudiant iuniores, illosque diligant vt filios: & illi, quasi patres, eos honorificent, illorum cum omni alacritate obediunt præceptis. Tua verò, venerande fili, conuersatio omnibus sit exemplum salutis. Caue, vt nec minimus quis in tua scandalizetur vita, sed ædificetur & roboretur in via veritatis: quia tibi ex illorum salute merces iudicabitur æterna. Cani capilli, extremum denunciant properare diem. Quapropter paratus esto omni hora in occursum Domini Dei tui. Dilectio fraterna, & elemosynæ miserorum, & vitæ castitas præparent tibi gradus in cælum. Diligenter elabora tibi æternos dies felices. Honor secularis, quem habes, spiritualement tibi abundet in gloriam. Festiuis diebus veniente ad ecclesiam populo, fac eis prædicari verbum Dei, & quocunque vadis, clerici seruitium Dei pleniter peragant: tecum cant sobrietate ornati, non ebrietati assueti, quorum honestas vitæ, alijs sit doctrina salutis. Curamque ubique habeas maximè pauperum, viduarum, orphanorum, vt audias in die tremen-

remendo à Domino Christo cum alijs elemosynam facientibus: Quandiù vni ex his minimis fecistis, mihi fecistis. Esto miseris vt pater, & causam ad te clamantium diligenter discute, & parce in te peccantibus, vt Deus tuis parcat peccatis. Esto iustus in iudicijs, & misericors in debitis: Magister virtutum, moribus honestus, verbis iucundus, vita laudabilis, in omni opere Dei deuotus. Fratres quoquè hortare, vt sanctas diligentissimè legant scripturas. Non confidant in linguæ notitia, sed in veritatis intelligentia, vt possint contradicentibus veritati resistere. Sunt tempora periculosa, vt Apostoli prædixerunt, quia multi pseudodoctores surgent, nouas introducentes sectas, qui catholicæ fidei puritatem impijs assertionibus maculare nitentur. Ideò necessè est ecclesiam plurimos habere defensores, qui non solum vitæ sanctitate, sed etiam doctrina veritatis castra Dei viriliter defendere valeant. Has verò piæ admonitionis literulas non quasi nescienti direxi, sed vt veræ charitatis in meo pectore fidem ostenderem. Quid facit amicus, si seipsum verbis non ostendit? Si diuites pauperum munuscula non spernunt, cur & vestræ sapientiæ flumina, nostræ riuulos intelligentiæ respuere debent? Nam & maiores amnes riuulis augentur influentibus, & ipse Dominus viduæ laudauit duo minuta, quæ ex inopia suæ paupertatis larga manu Deo, quod habuit, obtulit. Et ego quanuis scientia inops, tamen fideli amore vestræ hæc munuscula direxi pierati, obsecrans vt tam humili fraternitatis ea intuitu respicere digneris, quàm nos pia deuotionis charitate illa vobis dirigere studuimus. Omnipotens Deus te tuosq; fratres in omni bono proficere faciat, & ad beatitudinem æternæ gloriæ peruenire concedat.

Matth. 25.

Studiū scri-
pturarum.2. Tim. 3.
2. Pct. 3.

Luc. 21.

HISTORIA.

DOSTQVAM Deus & Dominus noster Iesus Christus ouem quærere perditam de cælis in hunc mundum per virginelem venerat vterum, & tota suæ dispensationis & nostræ salutis peracta plenitudine, cum triumpho gloriæ ad sedem paternæ maiestatis reuersus, vt tetricas ignorantie tenebras toto depelleret orbe, multa sanctorum lumina doctorum, euangelicæ prædicationis luce fulgentia, toto diuiserat mundo: vt sicut cælum fulgentibus ornatur stellis, quæ tamen omnes ab vno illustrantur sole: sic & lata terrarum spatia sanctis splendescerent doctoribus, qui tamen ab æterno sole illuminati, diuina præeunte gratia, cæ-

6. FEBRUAR
Luc. 15.Doctores
lumina Ec-
clesiæ.Vedastus,
tẽpore Clo-
doui fuit.

cas ignorantie tenebras veræ fidei fulgore & glorioso Christi nomine illustrarent, & eis ministrantibus, longa ab initio seculi esuries, æternæ vitæ epulis satiaretur. De quorum numero sanctus Dei sacerdos Vedastus & prædicator egregius, temporibus fortissimi regis tunc temporis Francorū Clodouci, in has diuina dirigente gratia ob multorum salutem peruenit regiones, quatenus supernæ pietatis suffultus auxilio, populum diabolica fraude deceptum, & errorum laqueis captiuum, in viam dirigeret salutis æternæ, & veræ, quæ in Christo est, libertati restitueret.

2. Cor. 6.

1. Tim. 2.

Clodoucus
bellū facit
Alemānis,

*perderent

Gggg staris

Clodoucus statis & summæ maiestatis, quem regina Clotildis colit, confitetur & adorat: concede
licet genti- mihi hodiè de inimicis meis victoriam. Nam ex hac die tu solus mihi eris Deus & vene-
lis, preces randa potestas. Tu mihi triumphum praesta, & ego tibi seruitium promitto sempiter-
sto & votū. num. Mox diuina operante pietate, terga verterunt Alemanni, victoria cessit regi &
Francis. O mira omnipotentis Dei clementia, ò ineffabilis bonitas; qui sic exaudit, &
nunquam derelinquit sperantes in se. Quanta fide Christiani illius misericordiam in-
uocare debent, dum paganus rex ad vnus precis effectum tantam promeruit victoriam?
Cui ex antiquis huius diuinæ pietatis adæquare auxilium debemus, qui ob vnus mo-
menti lachrymas tam celebrem venturo suo seruo contulit triumphum, nisi Fzechia
4 Reg. 19. regi, qui in angustia tribulationis vna tantummodò petitione promeruit, non solum à
præsenti vastatione ciuitatem superna protectione defendi, sed etiam in eadem nocte,
qua preces in diuinas effuderat aures, centum octogintaquinque millia hostium latus
& liberatus occidi viderat?

Hæc verò victoria, de qua antè diximus, regi populoque suo causa fuit salutis ætera-
næ: & nè lucerna, sanctus videlicet Vedastus, sub modio lateret absconditus, sed supra
Matth. 5. candelabrū positus, exemplis vel prædicationibus in domo Dei luens, ab errore idolo-
latriæ & caligine ignorantia in viam plurimos educeret veritatis. Igitur superatis ho-
stibus, & rebus in pace compositis, & Alemannis suæ subiectis ditioni, rex ouans cum
laude triumpho ad patriam redijt. Et vt fidelis tantæ sibi gloriae largitori sponsor appa-
rèret, festinauit seruorum Christi sacra imbui prædicatione, & sancti baptismatis ablui
sacramentis. Venit autem ad Tullum oppidum, vbi sanctum agnouit Vedastum lau-
dabili religione soli seruire Deo, & dulcissimos contemplatiuæ vitæ carpere fructus.

Clodoucus venit ad Ve- dabilem religione soli seruire Deo, & dulcissimos contemplatiuæ vitæ carpere fructus.
dastum. Hunc verò, ad sanctum Remigium, Christi clarissimum sacerdotem, ad Rhemorum
properans ciuitatem, sibi socium assumpsit: quatenus per singulos itineris sui gressus
saluberrimis ab eo imbueretur doctrinis, & catholice fidei firmis initiaretur funda-
mentis: vt paratus fide & virtutū scientia, à tanto pontifice spiritali ablueretur lauacro,
& ab illo donis cælestibus confirmaretur, quod ab isto diuina prius præueniente gratia,
euangelicis ceceptum fuerat prædicationibus. Hic ad fontem vitæ festinantem deduce-
bat regem: ille in fonte salutis æternæ venientem abluabat. Ambo propemodum pari
pietate patres: hic doctrina fidei, ille baptismatis vnda. Vtrique æterno regi regem
temporalem munus obtulerunt acceptabile. Hi sunt duæ oliuæ & duo candelabra lu-
centia, à quibus rex præfatus in via Dei eruditus, miserante Deo portam perpetuæ lu-
Zach. 4. cis ingressus, cum fortissima gente Francorum credidit Christo, & facta est gens sancta,
1. Pet. 2. populus acquisitionis, vt annuncientur in eo virtutes illius, qui eos de tenebris vocauit
in admirabile lumen suum.

Luc. 18. Sacra igitur euangelicæ autoritatis narrat historia, Dominum Iesum Hiericho
pergentem ad confirmanda fide suæ maiestatis corda populi præsentis, cuidam cæco ad
se clamanti lumen reddidisse oculorum, vt per corporale vnus illius cæci lumen, spi-
ritualiter multorum illuminarentur pectora. Ità & sanctus Vedastus, Deo Christo do-
nante, per cuiusdam illuminationem cæci, fidem, quam verbo prædicauit, in corde re-
gis miraculo confirmauit: vt rex ipse intelligeret, tam sibi esse necessarium cordis lu-
men, quam cæco oculorū illustrationem: & quod diuina operata est gratia, per preces
famuli sui, in oculis cæca nocte castigatis: hoc per sermones eiusdem famuli, eadem
operante potentia, per spiritualis intelligentiam lucis in suo pectore perficeretur.
Nam regia excellētia condigno comitatu cum multitudine maxima populi iter agen-
tibus illis, venerunt in quendam pagum, qui incolarum terræ illius consuetudine Vun-
gise pagus dicitur prope Reguliacam villam, quæ sira est super florigeras Axonæ flu-
minis ripas: & ecce eiusdem fluminis pontem rege transeunte cum multitudine popu-
li, obuiauit illi cæcus quidam, huius diutissimè solaris expers luminis: fortè nec sua cæ-
catus culpa, sed vt manifestarentur opera Dei in illo, & per illius illuminationem præ-
sentem, plurimorum illuminarentur corda spiritaliter. Qui cum intellexisset à præ-
tereuntibus, sanctum Vedastū Christi seruum in eodem iter agere comitatu, clamauit:
Sancte & electe Deo Vedaste, miserere mei, & supernam pio pectore diligentius de-
posce potentiam, vt meæ subueniat miseria. Non aurum posco, nec argentum, sed vt
mihi lumen per sanctitatis tuæ preces restituat oculorum. Sensit itaque vir Dei virtu-
tem sibi adesse supernam. Non ob illius cæci tantummodò, sed plus propter præsentis
populi

populi salutem, totum se in sacras effudit preces, in diuina fidens pietate, & dexteram cum signo crucis posuit super oculos cæci, dicens: Domine Iesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos cæci ad te clamantis: aperi oculos & istius, vt intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus, faciens mirabilia in celo & in terra. Mox ille cæcus lumine recepto, gaudens perrexit viam suam. In quo loco tempore sequenti à religiosis viris ædificata est ecclesia, in testimonium miraculii istius, in qua orantibus & credentibus vsque hodiè beneficia præstantur diuina.

Igitur rex à viro Dei euangelicis apprimè imbutus doctrinis, & hoc præsentem miraculo in fide firmiter confortatus, nil moratus in via, nil dubitans in fide, sed magna alacritate animi, magna festinatione itineris, sanctissimum pontificem Remigium videre properauit, vt illius sacratissimo ministerio, spiritu sancto operante, in remissionem peccatorum & spem vitæ æternæ, catholici baptismatis viuo ablueretur fonte. Cum quo aliquantis moratus est diebus, vt ecclesiasticis satisfaceret sanctionibus, & poenitentia secundum apostolicum præceptum prius ablueretur lachrymis, dicente beato Petro principe apostolorum: Poenitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi: & in nomine sanctæ Trinitatis, cælestis mysterij baptismi susciperet. Sciens verò beatus Pontifex apostolum dicere Paulum, Omnia vestra honesto cum ordine fiant: statuit diem, quo rex ecclesiam intraret ad suscipienda diuinæ pietatis sacramenta. Quale fuit tunc sanctis Dei gaudium, qualis in Ecclesia Christi lætitia, cum viderent regem Ninive ad prædicationem Ionæ de folio maiestatis suæ descendisse, & in cinere sedisse poenitentia, & sub pia Dei sacerdotis dextera, suæ excellentiæ caput humiliare: Baptizatus itaque rex cum optimatibus suis & populo, qui diuina præueniente gratia, salutaris lauacri gaudebant suscipere sacramentum, vtriusque & victoriarum ex hostibus, & suæ salutis voti compos, ad sceptrum regni gubernanda reuersus est, sanctorumque Vedastum beato pontifici commendauit Remigio.

Qui ibi moratus, vitæ meritis & virtutum claruit exemplis. Omnibus amabilis & venerabilis factus est. Fuit enim morum dignitate religiosus, charitate præcipuus, fraternæ dilectione iucundus, humili pietate eximius, orationum vigilantia assiduus, sermone modestus, corpore castus, ieiunio sobrius, miserorum consolator. Non de castino cogitans, sed semper de Dei confidens clementia. Omnes ad se venientes, æternæ vitæ pascibat alimento. Nullum in sua despiciebat angustia, sed piæ consolationis verbo reficiebat moestos. Nemini vel verbo nocuit, sed fraterno amore cunctis prodesse satagebat. Vnde & à quamplurimis illustribus frequentabatur viris, vt illius sacratissimo alloquio vel in tristitia cuiuslibet sollicitudinis suscipere consolationem, vel in religione ecclesiasticæ exercitationis puram ab eo audirent veritatem. Vnde & illius pia deuotione multi à diaboli laqueis liberati sunt, & vias vitæ perpetuæ, superna adiuuante pietate, ingressi sunt. Scilicet multi, vt supradiximus, ob celeberrimam sanctitatis famam, nobilium vel plebeiorum virum Dei visitare solebant, vt consolarentur per gratiam, quæ abundabat in labijs illius, & quia ex abundantia cordis os loquitur, & quia fraterno amore omnes diligebat, omnibus se affabilem præstabat. Aliorum salutem suam reputans lucrum, nec Dominicæ talentum pecuniæ pigritiæ obruit humo, sed quotidiano charitatis sudore multiplicare studebat, nè vacuus, reueniente Domino suo, in conspectu illius appareret.

Igitur quidam vir nobilis & religiosus inter alios famulum venit visitare Christi, vt per eum cælestis doctrinæ resciceretur melle. Et dum sermo dulcissime allocutionis in longum traheretur, & sol medium cæli transiens centrum, crescentes duplicaret umbras, nolebat vir Dei hospitem suum absque charitatis dimittere viatico. mandauit autem puero, vt si quid illi remansisset vini, charo pocula portare amico, quatenus in vtroque & anima refectus, & corpore confortatus, domum rediret. Sed propter hospitum frequentiam & viri Dei largam erga omnes munificentiam, non arida patris charitate, aridum inuenit vasculum, in quo vinum seruari solebat. Mox tristis, tacito murmure, hoc ipsum puer paternis intimaui auribus. Qui verecundiæ rubore perfusus, charitatis tamen dulcedine abundans corde, in diuina confisus suffragia, tacitus paulisper Deo preces effudit: nil de diuino dubitans auxilio, nil de suæ petitionis hesitans effectu, totus in eius credens clementia, qui de arida petra sitienti populo fontem aquæ viuæ produxit, vel in Cana Galilææ aquam in mirabilis vini conuertit saporem: dixit pu-

Signo crucis & prece S. Vedastus sanat cæcū.

Actor. 2.

1. Cor. 14.

Ion 3.

Clodoueus rex baptizatur.

Catalogus virtutum S. Vedasti.

Matt. 12.

Exod. 17. Num. 20. Iohan. 4.

ero: Vade in Dei confidens bonitate, & quodcumque inuenieris in vasculo, non cuncteris nobis adferre. Qui celer paterno obediens præcepto cucurrit, & vas vino optimo superaffluens inuenit, gratias Deo agens, alacri animo venienti & eius socijs propinavit amico. Qui duplici roboratus charitate, remeavit in propria. Sed famulus Christi nè vanis iactantiæ verbis vel rumigerò populi celebraretur fauore, sub magna at testatione præcepit puero, omnibus vitæ suæ diebus hoc tacere miraculum, plùs Deo soli cognitus esse cupiens, quàm hominibus, certò sciens, omnium esse virtutum veram in humilitate custodiam, & hanc esse, quæ charitatis gradibus altissima cæli regna conscendat, ipsa dicente veritate: Omnis qui se humiliat, exaltabitur.

Matth. 23.

pauperum tuorum in finem. Dum hæc itaque lachrymosis murmuraret querelis, eccè subito ex ruinosis speluncis versus profiliuit. Cur vir Dei cum indignatione præcepit, vt in deserta secederet loca, & sibi commoda inter condensa sylvarum quæreret habitacula, nec vltra illius fluminis ripas transiret. Qui mox tali territus minatione, fugit, nec vnquam postea illis visus est in partibus. O mira omnipotentis Dei in sanctis suis potentia, quibus bestia ferocissime obedire sciunt. O miserabilis hominũ audacia, qui salutifera prædicationis verba, à sanctis prolata doctoribus, contemnere non metunt. Irrationalis bestia, in obtemperando sanctorum præceptis, quodammodo ratione vtitur humana: homo verò ad imaginem Dei conditus, ratione præditus, honorem suum nõ intelligens, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis.

Sancti bestias sentiant obsequentes, homines contemptores, Pfalm. 48.

Dum verò comperisset vir Dei ecclesias Christi desertas, cor populi idololatriæ erroribus infectum, ignorantia tenebris obæcatum, gemino se pietatis subdidit labori. Populum sedula intentione ad agnitionem veri luminis perduxit, ecclesias ad culmen summi honoris erexit, presbyteros & diaconos sibi in adiutorium per diuersa ecclesiarum disposuit loca, & vbi prius speluncæ fuerunt latronum, ibi orationum domos construxit: magisque diuinis intendit eas ornare laudibus, quàm pompaticis seculi diuitijs comere. Fuit verò pauperibus largus, diuitibus affabilis, quatenus omnes vel largitate munerem, vel iucunditate verborum in viam deduceret veritatis. Sciens itaque nullatenus superba secularis potentia colla ad Christiana religionis humilitatem inclinari posse, nisi per suauissimas pietatis admonitiones, Apostolico instructus exemplo, omnibus omnia factus, vt omnes lucrifaceret, seniores honoribus præueniens, iuniores paterna dilectione admonens, vbiquè per officia charitatis non sua quærens, sed quæ Dei sunt, Christi sequutus vestigia, potentium conuiuia non contempsit, non luxuria causa, sed prædicationis obtentu, vt familiaritate concordia, facilius verbum Dei conuiuantium infunderet cordibus. Igitur quidam nobilis Francus, potentia clarus, Ocinus nomine, regem Clotarium, prædicti regis Clodouei filium, qui tunc temporis regni nobiliter exerat scepra, vocauit ad prandium, quod magno apparatu in domo sua regi & suis parauerat optimatibus. Rogatus quoque est sanctus ad conuiuium Vedastus. Qui domum intrans, more sibi solito, dextera extenta, omnia sanctæ crucis vexillo signauit. Quædam verò vasecula ibi ceruisia adstabant plena, sed malè gentili errore demoniacis incantationibus infecta. Quæ mox ob potentiam sanctæ crucis destructa crepuerunt, & quicquid liquoris habuerunt, in terram effuderunt. Territus verò rex & optimates illius, huius visionè miraculi, sciscitabatur Pontificem causam repentini prodigij. Cui sanctus respondit episcopus: Per quasdam maleficorum incantationes, ad decipiendas conuiuiarum animas, diabolica in his latuit liquoribus potentia: sed virtute crucis Christi territa, sic inuisibiliter de domo effugit ista, sicut visibiliter considerastis liquorem effundi in terram. Hæc verò res multis proficiebat in salutem. Nam plurimi, occultis diabolicæ fraudis catenis absoluti, auguriorum vanitate sprete, incantationum consuetudine relicta, ad veræ religionis conuolauerunt puritatem, intelligentes diuinæ potentia efficaciam in suo famulo facere signa, nihilque contra eius sanctitatem antiqui serpentis valere machinamenta. Et quod ille ad perditionem parauerat aliquorum, hoc Christi gratia ad redemptionem conuertit plurimorum.

Cõstruit factas ædes.

1. Cor. 9.

Nota vim crucis, manu S. Vedasti expressæ.

Rexit igitur præfatus Dei sacerdos ecclesiam Christi, diuina auxiliante gratia, annis circiter quadraginta, sub magna euangelicæ prædicationis deuotione, sub magno pietatis amore, ac per id temporis multitudinem populi catholico dogmate ad Christiana fidei conuertit sanctitatem. Claruit vbiquè diuinæ cognitio legis, sanctissimum Christi nomen cunctorum audiebatur in ore, floruit in moribus castissima vitæ honestas, ardebat in pectoribus singulorum cælestis patriæ amor, populus statutis diebus ad ecclesiam concurrebat, festa cum magno gaudio nostri Saluatoris opportunis celebrabantur diebus, elemosinæ circa domos vberimè pauperibus dispertiebantur, verbum Dei quotidie per loca singula populis prædicabatur, hymnidicas laudes Deo horis canonicis chorus cantabat in ecclesijs. Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt: beatus populus, cuius Dominus Deus eius. Omnes enim in pulchritudine pacis quiescebant, in agnitione veritatis gaudebant, in sanctitate Christianæ religionis lætabantur.

Fructus veræ prædicationis Euangelicæ.

Horæ canonicæ, Pfalm. 143.

Postquam verò pius prædicator & sanctus Dei sacerdos, meritis maturus & annis, præmia sui laboris accipere debuit, Deo dispensante, in eadem Atrebatâ ciuitate validâ infirmitatis febre correptus est, diuina præuidentem misericordia, vt vbi plurimû in Dei sudauit seruitio, inde ad palmam æternæ beatitudinis perueniret, & inter charissimorum manus filiorum animam suo redderet creatori. Vt verò sui famuli obitum Deus designaret, visâ est nocte quadam clarissimâ columna lucis, à culmine domûs, in qua sanctus iacebat sacerdos, vsque ad summum cæli, horarum fermè spatio duarum, stare fastigium. Quod cum viro Dei diceretur, intellexit statim, hoc signum suum demonstrare obitum. Vocauit igitur suos ad se filios, vt eorum precibus suam fideli conditori commendaret animam. Et post dulces paternæ pietatis admonitiones & extrema charitatis verba, sacrosancto corporis & sanguinis Christi confirmatus viatico, inter manus lachrymantium spiritum emisit. O dies sancto lætissima sacerdoti, sed cuncto mœlissima populo, quem tantus subito corporali vita deseruit pastor, quem tamen spiritali nunquam deserit intercessione, si sacra illius admonitionis verba & probatissimæ vitæ vestigia sequi non desistat. Conuenerunt itaque ad vltimas venerandi viri exequias clerus & populus copiosus, aliarumque ecclesiarum sacerdotes, presbyteri & diaconi. Sed mirum: inter lachrymantium voces in terra, psallentium (vt fertur) à quibusdâ religiosi viris coetus audiebantur in cælo: & dum digno honoris officio fererentur, in quo iacebat corpus, paratum stare in medio, accedentes mouere illud non valebant. Quid verò agerent, ambigebant: quò se verterent, nesciebant. Sciscitabantur à Scopilione archipresbytero, viro equidem religioso, qui secretarius fuerat sermonum sancti Dei, si aliquid de sua eum testari sepultura memoraret: timentes, nè fortè illis hoc idè accidisset, quia intra murum eiusdem ciuitatis illum sepelire disponebant. Quibus ille respondit, sapius eum se audisse dicentem, quòd nullus intra muros ciuitatis sepeliri debuisset: quia omnis ciuitas locus debet esse viuorum, non mortuorum. Volebant siquidem illum in ecclesia beatæ semper virginis Mariæ, vbi sedi pontificali præfederat, tumulari. Ipse verò sepultura suæ locum in oratorio, quod paupere sumptu, id est, ligneis tabulis prope litus Crientionis fluuioli adificauerat, fieri disposuisse cognoscitur. Quod licet ipse pro humilitate, qua semper vsus est, fieri voluisset, omnes tamen, qui aderant, attendentes meritorum eius insignia, indignum ducebant tanti viri corpus in loco humili debere sepeliri: præsertim cum nec locus ipse habilis esset tanto monumento, nec, palude oblitus, foret accessibilis populo.

Dum talia inter se quererentur, venerabilis vir Scopilio, doctus virtute precum, ad solita sibi credidit arma currendum, vt videlicet oratio fidei obtineret, quod multa hominum manus viribus nequiuisset. Vnde cunctos hortans ad precem, ipse prior illachrymans, super corpus sacratissimum incumbens orationi, in hanc vocem, mœrore cordis affectus, erupit: Heu mihi, inquit, ô beatissime pater, quid vis vt faciam, quoniam & dies in vesperum declinat, & omnes, qui ad tuas exequias conuenerunt, ad propria iam remeare festinant? Permite, obsecro, te perferri ad locum, qui tibi filiorum cura præparatus existit. Et his dictis, accipientes capulum, in quo sancti viri corpus iacebat exanime, nullum onus sentientes, portauerunt eum subiectis humeris cum alacritate animi ad sepulturæ locum. Sepeliêruntque eum in ecclesia iam dictæ beatæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, in dextera parte altaris, vbi quondam pontificalis cathedræ fungebatur officio, nobilem terræ abscondentes thesaurum. In quo loco per aliquod iacuit tēpus, quousque Domino reuelante, ad locum, vbi nunc fulget eius memoria, est à viris sanctis Autberto & Audomaro episcopis felici mutatione trāsatus.

Nunc autem, quid in eodem episcopo post eius excessum visum est dignum memoria, referatur. Superueniente igitur tempore, domuncula, in qua Deo dilectus diem obiit, flammis arrepta, ardere cœpit. Sed vidente quadam religiosa fœmina, Abita nomine, sanctus adueniens Vedastus, flammâ à domo discussit, & ita incolumis remansit cum lectulo, in quo vir Domini sanctam ad cœlestia regna animam emisit: vt omnes agnoscerent, quanta illius esset beatitudo in cælis, cuius lectuli domicilium in terris ardere non potuit.

Iacuit autem in loco eodem vsque ad tempus beati Autberti, qui septimus ei in sede pontificali successit episcopus. Is autem, vt Maiorum relatione cognouimus, & vt in innumerabilium hominum ore versatur, & quod oculis etiam factum probamus, dum

Visio columnæ lucis dæ.

Accipit Eucharistiam, & excedit vitæ S. Vedastus,

Ferretur eius moueri non potest.

Honorifice conditur sacrum corpus.

dum quadam die post hymnos matutinos in humanis consistens, rubente aurora, Orientem versùs intenderet, vidit eminùs trans fluuiolum, qui Crientio vocatur, virum præfulgidum virgam manu tenentem, basilicæ locum metiri. Quod ille cernens, reuelante Deo, visionem cognouit angelicam: ostensumq; est illi, beatum illum Vedastum, annuente Christo, sine dubio transferendum. Qua reuelatione certior factus, inuita- uit ad fâtum opus beatum Audomarum, qui ea tempestate Taruennæ Morinorum vr- bis episcopus, in Dei rebus magnificus habebatur. Qui licet iam senio pressus, & amif- sione luminum videretur debilior factus, animum tamen vt arcum habēs spiritali stu- dio intentum, ilicò promptus, Christo gressus tegente, festinus ad venerabilem perue- nit Autbertū. At ille quid animo gereret, & quid sibi diuinitùs esset ostensum, referens, pari voto communiq; consilio cum magno populorum gaudio, qui vndiquè conflu- xerant, ad locum designatum beatissimum transtulerunt Vedastum. In qua translatio- ne perhibetur beatus Audomarus lumen recepisse oculorū, sed ilicò precibus eandem, quam vlroneus ferebat, reimpetrâsse cecitatem. Paruipendebat quippe lumen carnali- um oculorum, qui lumen meruit ciuium supernorum.

Porro autem miracula, quæ & tunc gesta perhibentur, & quæ iam per annos ferme centum sexaginta per merita beati Vedasti patrata sunt, nullo sunt stylo memoriæ tra- dita, excepto, quòd vocibus cantorum huiusmodi canitur antiphona: Hic est beatus Vedastus, cui templum fieri ab angelis iussum est hominibus. Est autem locus ipse non longè ab eadem vrbe, qui pro nobilitate suâ Nobiliacus primò est appellatus: sed proce- dente tempore tam insignis effectus, vt vrbs nomine, quæ iam ruinis crebrioribus pe- nè obsoluërat, vocitetur. Est namque & largitione fidelium sublimatus, & agmine mo- nachorum & aliorum Deo deuotorum grege referus: vbi incessanter quotidie diuina celebrantur præconia, & frequenter cælestia facta sunt & fiunt miraculorum signa, quæ iam magis cernentium ore narrantur, quàm diuinitatis stylo scribantur. Felix equidem Atrebatum ciuitas, tam excellenti munita patrono: & si murorum ruinis vilescat, illius tamen meritorum nobilitate clarescit. Totusq; pro eius sanctitatis intercessione gau- deat populus, omnipotentiq; Deo æternas referat laudes, qui tam clarū illi perdonauit doctorem, cuius prædicatione viam agnouit veritatis. Cuius precibus, si in fidei firmitate & vitæ sanctitate consistit, ab omni aduersitate secunda permanebit, & vsque ad perfe- ctam beatitudinis gloriam perueniet, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuunt & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

Visto S.
Autberti
Episcopi
Atrebatens.

S. Audoma-
rus episco-
pus.

Trasfertur
corpus S.
Vedasti.

Intercessio
Sanctorū.

VITA S. AMANDI EPISCOPI TRAIECTENSIS ET CONFESSORIS SCRIPTA, A BAUDEMVNDO,

*vt habent codices ad S. Amandum: fortassis autem meliori stylo reddita
à Milone monacho S. Amandi, qui huic historie
aliud librum subiunxit.*

Claruit is
Milo anno
Christi 870.

PROLOGVS.

Scripturus vitam beati Amandi, habitatorem eius inuoco spiritum sanctum: vt qui ei virtutes largiri dignatus est, mihi etiam eas sermo- nem tribuat narrandi: quatenus & charitati vestræ debitum seruitu- tis impendam officium, & nè is lateat, qui omnibus modis est imitan- dus. Licet enim tanta rei sim impar ingenio, atq; nugacitatis vel de- sidia pondere opprimar: ad illum tamen spem erigo, qui dixit: Aperi- os tuum, & ego adimplebo illud: Maximeque vestris fretus suffragijs, vt quod meritis meis obtinere non valeo, orante pro me beatitudine vestra, opus tam arduum atque difficile, à meque hætenus indiscussum, superna opitulante gratia pos- sim aggredi. Prius enim scire vos cupio, me ad omnes virtutes, quas per eum Dominus operari dignatus est, attingere minimè posse. Et quanuis ad omnia illius peruenire ne- queam, tamen prout Dominus vires infuderit, pauca è pluribus cursim succincteque, & vt ita dicam, breuiter aggredi conabor. Indignum est enim, vt de tanto viro silere quis audeat, dum pius rerum arbiter talem in Ecclesiasticæ culturæ campo cultorem instituit, per quem, agrum ipsius intenta operatione fidei rastro colentem, ad centeni numeri redditum Christi sèges exeresceret. Satius enim sunt sollicita circa humanum

Psalm. 80.

Gggg 4 genus